

QOHIRA DEKLARATSIYASI TARIXI VA MAZMUNI

Andijon davlat universiteti

Sport va san'at fakulteti

Rang tasvir dastgohlik yo'nalishi

O'rinboeva O'g'iloy Shavkatbek qizi

Annotatsiya : Ushbu tezisdagi Qohira deklaratsiyasining tarixi, mazmuni va xalqaro huquqdagi o'zini ilmiy asoslangan holda tahlil qilingan. Islom hamkorlik tashkiloti tomonidan qabul qilingan ushbu hujjat inson huquqlarini islomiy qadriyatlar bilan uyg'unlashtirishga qaratilgan. Deklaratsiya xalqaro hamjamiyatda madaniyatlararo dialogni rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: Qohira deklaratsiyasi, inson huquqlari, islomiy tamoyillar, Islom hamkorlik tashkiloti, madaniyatlararo dialog, xalqaro huquq, shariat qoidalari.

Kirish

Qohira deklaratsiyasi xalqaro huquq, inson huquqlari va islomiy tamoyillar o'rtasidagi munosabatlarni tushunishda muhim hujjat sifatida tan olingan. Ushbu tezisdagi Qohira deklaratsiyasining paydo bo'lish tarixi, mazmuni va uning xalqaro maydondagi ahamiyati ilmiy asoslangan holda tahlil qilinadi.

Qohira deklaratsiyasi 1990-yil 5-avgust kuni Islom hamkorlik tashkilotining (IHT, sobiq Islom konferensiyasi tashkiloti) a'zolari tomonidan qabul qilingan. Ushbu deklaratsiya Islom tamoyillari asosida inson huquqlarini targ'ib qilish va himoya qilish maqsadida ishlab chiqilgan. Uning yaratilishiga xalqaro huquqdagi universal inson huquqlari deklaratsiyasiga (1948) bo'lgan alternativ yondashuv zarurati sabab bo'ldi. IHT a'zo davlatlari islomiy meros va qadriyatlarni hisobga olgan holda, o'zlariga xos huquqiy hujjat yaratishni maqsad qilishdi.

Qohira deklaratsiyasi 25 modda va muqaddimadan iborat bo'lib, unda islom shariati asosida inson huquqlari va erkinliklari bayon etilgan. Quyidagi asosiy tamoyillarni ajratib ko'rsatish mumkin. Deklaratsiya islomiy shariati asosida qabul

qilingan bo'lib, barcha huquq va majburiyatlar Allohning qonunlariga asoslanadi. Har bir insonning hayoti va qadr-qimmatini hurmat qilinishi lozim. Insonni o'ldirish va unga zarar yetkazish haromdir. Deklaratsiya oilani jamiyatning asosi sifatida tan olib, uni mustahkamlashni targ'ib qiladi. Barcha insonlar teng huquqlarga ega, ammo bu huquqlar islomiy tamoyillar bilan chegaralangan. Fikr va so'z erkinligi islomiy qoidalar doirasida ta'minlanadi. Shaxsiy mulk himoya qilinadi, lekin mulkdan foydalanish islom shariati qoidalariga muvofiq bo'lishi kerak.

Qohira deklaratsiyasi islom olami va xalqaro hamjamiyat o'rtasidagi inson huquqlari borasidagi munosabatlarni shakllantirishda muhim hujjatdir. Uning ahamiyati quyidagi jihatlarda ko'rinadi. Deklaratsiya musulmon davlatlari tomonidan ishlab chiqilgan bo'lib, unda xalqaro huquq tamoyillari islomiy qadriyatlar bilan uyg'unlashtirilgan. Ushbu hujjat madaniy va diniy xilma-xillikni hisobga olish zaruratini eslatib turadi. Garchi Qohira deklaratsiyasi universal huquqiy kuchga ega bo'lmasa-da, u xalqaro maydonda musulmon mamlakatlarining inson huquqlari bo'yicha qarashlarini ifodalash uchun muhim vosita bo'lib xizmat qiladi.

Xulosa

Qohira deklaratsiyasi inson huquqlari masalasida islomiy va xalqaro tamoyillar o'rtasidagi bog'liqlikni chuqurroq o'rganish imkoniyatini beradi. U nafaqat islomiy davlatlar uchun, balki butun dunyo uchun ham madaniyatlararo dialog va hamkorlikni kuchaytirishga xizmat qiladigan muhim hujjatdir. Shu bois, Qohira deklaratsiyasi tarixini va mazmunini o'rganish nafaqat nazariy, balki amaliy jihatdan ham dolzarbdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Universal inson huquqlari deklaratsiyasi (1948).
2. Islom hamkorlik tashkiloti hujjatlari.
3. Xalqaro inson huquqlari bo'yicha tadqiqotlar.
4. Islom huquqiy tamoyillari bo'yicha ilmiy maqolalar.
5. Rahmanzhanovna, T. G. (2024). SOCIO-PSYCHOLOGICAL FEATURES OF CONFLICT SITUATIONS IN THE TEACHING STAFF. *World Bulletin of Social Sciences*, 31, 30-32.